

Krzysztof Schwartz
NADLEŚNICZY
NADLEŚNICTWA
JAROCIN

Szanowni Czytelnicy

Trwa ogłoszony przez ONZ Międzynarodowy Rok Lasów. Bardzo miłe i budujące jest to, że pamiętają o nim nie tylko leśnicy. W wielu szkołach temat ten jest przedmiotem różnych fajnych zdarzeń pozalekcyjnych. Pomysł, w jaki szkoła w Wojciechowie utrwaliła dzieciakom w pamięci MRL jest godny największej pochwały - bravo i dziękujemy. W naszej dyrekcji ostatnim ważnym wydarzeniem z powyższej okazji było otwarcie ośrodka edukacyjnego w Nadleśnictwie Łopuchówko. Za naprawdę duże pieniądze z funduszu stworzonego przez Norwegię, Islandię i Lichtenstein zbudowano nie tylko sale wystawowe, ścieżkę edukacyjną ale i internetową platformę edukacyjną. Wszystko ma służyć ochronie rzadkiego owada i nauce o lesie. Szczegóły na stronach <http://wlin.pl> i <http://www.pachnica.pl>.

Cóż u nas? Zakończyły się prace przy zdemastowanych przez zimową powódź zastawkach w uroczyskach Dębno i Nowe Miasto. Idąc wzdłuż Warty lub płynąc jej odcinkiem pomiędzy Dębem a Nowym Miastem można podziwiać 4 piękne zastawki samoczynne na starorzeczach. Odnowiliśmy turystyczne wyposażenie w uroczysku Czeszewski Las. Zadaszenia, stoły i ławki są jak nowe. Wprawdzie przez dwa tygodnie nie kursował prom lecz już od 18 lipca znowu można się przeprawić. Do historii przeszły dwa leśnictwa - Stoki położone k. Miłosławia i Nowe Miasto. Leśnictw docelowo ma być 14, więc jeszcze jedno ubędzie do końca tego roku. Utwierdzają się odcinki nowo zbudowanej drogi pomiędzy N. Miastem, Chociczą a Boguszyńcem. Jak się utwardzą, przykryjemy je warstwą tłuczni. Większemu remontowi poddanych będzie 30 odcinków dróg krzyżujących się z przepustami na rowach. Wypiekinie też budynek i otoczenie naszej szkoły w Jarocinie. Tymczasem jest ciepło i wilgotno, więc na grzyby proszę Państwa, na grzyby.

Krzysztof Schwartz

Ruszyli do lasu po raz szósty

Pod koniec czerwca (28.06) już po raz szósty odbyły się Integracyjne Podchody Leśne pod hasłem „Ruszał z nami przyjaciół”. Organizatorem, jak w poprzednich latach, był Środowiskowy Dom Samopomocy przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jarocinie.

Nie zabrakło tam i nas w dwuosobowym składzie: leśniczy - kierownik Ośrodka Szkółkarsko - Nasiennego Grzegorz Musiela oraz autor niniejszego tekstu. W tegorocznych podchodach wzięło udział ponad 100 osób niepełnosprawnych z terenu Jarocina, gminy, powiatu i powiatów ościennych. Dodatkowo załogi SDS z Raszew, Pleszewa, Krotoszyna i Czermina oraz podopieczni Domu Pomocy Społecznej z Zakrzewa, Ośrodka Wsparcia z Noskowa, Warsztatu Terapii Zajęciowej z Jarocina oraz seniorzy z Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Jarocinie. Pogoda w tym dniu była chyba zarezerwowana, ponieważ od rana nasze twarze rozpromieniały dodatkowo gorące promienie słońca. Tegoroczna wędrowka po lesie miała szczególny charakter. Impreza była powiązana z obchodami Międzynarodowego Roku Lasów.

Spotkanie przebiegało trzyetapowo. W pierwszej części uczestnicy dzięki uprzejmości gospodarza szkoły Grzegorza Musiela mogli poznać tajniki i specyfikę pracy w ośrodku nasiennym dosłownie od kuchni. W kolejnych etapach na uczestników zabawy czekały już poszczególne punkty zadaniowe.

Pierwszym z nich było drużynowe posadzenie pod łopatę kilku drzewek na jednej z kwater szkółki. Tu nie liczyła się szybkość, ale precyzja wykonania pracy. Zadanie wbrew pozorom okazało się bardzo łatwe, ponieważ wszystkie drużyny uzyskały tu maksymalną ilość punktów. Nad całością powodzenia imprezy czuwała wyspecjalizowana kadra ze Środowiskowego Domu Samopomocy przy MGOPS w Jarocinie, która kilka tygodni wcześniej opracowała z nami schemat najbardziej optymalnej trasy zadaniowej. Podczas wędrowki po lesie uczestnicy podążali wzdłuż wyznaczonego szlaku, szukali wskazówek oraz wykonywali zadania. Całej grupie przewodniczył bajkowy Czerwony Kapturek, który na ten dzień specjalnie pojawił się wśród podopiecznych.

Grupy doskonale poradziły sobie z zadaniami, nawet tymi, w których ważną rolę odgrywała wzajemna współpraca wszystkich osób jednocześnie. Na uczestników leśnej przygody czekało ognisko przy wspólnym śpiewie i smaku pieczonych kiełbasek. A my już myślimy o przyszłorocznych podchodach, ale ich miejsce zdradzi dopiero za rok.

Tekst: Ewa Kaliszak, Jakub Wojdecki

Leśniczy szkółkarz Grzegorz Musiela wyjaśnia zakres i charakter prac oraz zabiegów wykonywanych na szlaku

Tylko oni wiedzieli, jak wyglądają leśne ludki, tworząc ich podobizny

KALENDARIUM – sierpień 2011

- **01 - 05.08** - Bractwo Żeglujących Leśników zaprasza na rejs po Wielkich Jeziorach Mazurskich. Szczegóły na www.lasy.gov.pl w zakładce kalendarium
- **02 - 12.08** - XII Szkoła Letnia Zoo dla licealistów, studentów i pracowników Zoo, Fundacja Biblioteka Ekologiczna Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Poznaniu
- **10.08** - Dzień Przewodników i Ratowników Górskich - jest to dzień św. Wawrzyńca, patrona kaplicy stojącej na szczycie Śnieżki. (Polska).
- **12.08** - Międzynarodowy Dzień Młodzieży (ONZ)

- **14.08** - Dzień Energetyka - w 1991 r. patronem energetyków ogłoszono św. Maksymiliana Kolbe, z zamiłowania elektryka. Kolbe zginął w obozie koncentracyjnym 14 sierpnia 1941 roku. Ta data została przyjęta jako Dzień Energetyka (Polska)
- **30.08** - Ma miejsce wakacyjna edycja szkolenia „Białe certyfikaty jako zachęta do efektywności energetycznej”, które przygotowuje i poprowadzi wybitny specjalista dr Zdzisław Muras z Urzędu Regulacji Energetyki.

Co słysząc w kniei...

Miesiąc lipiec z punktu widzenia kalendarza myśliwego upływa pod znakiem ochrony. Jest to środek lata, wszystkie gatunki znajdujące się na liście zwierząt łownych prowadzą i wychowują młode w związku z tym są poza okresem polowań. Polować można tylko na samce dzików i saren (rogacze).

Głównymi zadaniami, jakie stoją w tym czasie przed myśliwymi, jest ochrona upraw rolnych przed szkodami. Młode dziki i jelenie wychowywane przez swoich rodziców do wzrostu potrzebują wysokiej jakości pokarmu. Na nieszczęście dla myśliwych ziemniaki, buraki czy kukurydzę mogą znaleźć tylko na polach uprawnych. Stąd bierze się konflikt pomiędzy chęcią posiadania zwierzyny w łowiskach a szkodami przez nią wyrządzanymi w uprawach rolnych, a co się z tym wiąże wielkością wypłacanych odszkodowań rolnikom za zniszczone plony.

Myśliwi stosują wiele metod ochrony upraw przed zwierzyną. Należą do nich m.in. grodzenia siatką lub różnego rodzaju pastuchami, stosowane są także chemiczne środki odstraszające działające na węch lub smak zwierzyny. Jednym z częściej stosowanych urządzeń są armatki hukowe. Jeśli więc Państwo pies chodzi przestraszony, a gdzieś w polu coś huka co chwilę, to znaczy, że myśliwi odstraszają zwierzynę od najatrakcyjniejszych upraw. Niestety często się zdarza, że armatka ma uszkodzony regulator częstotliwości i zamiast „hukać” co 15 minut detonuje co minutę. Taki sposób jest bezsensowny i na dodatek zanieczyszcza środowisko - hałas to też zanieczyszczenie.

Jedyną nagrodą dla myśliwych za ciężką pracę, jaką wkładają w ochronę upraw rolnych latem, jest myśl, że lato niebawem się skończy, a wraz z nim dni staną się krótsze, poranki bardziej rześkie. Są to nieomyślne symptomy zbliżania czasu, na który każdy myśliwy czeka z utęsknieniem przez cały rok - czasu godów jeleni, który przypada w miesiącu wrześniu, a zwany jest w gwarze łowieckiej okresem rykowiska. Więcej szczegółów poznacie Państwo w kolejnym numerze z serii „Co słysząc w kniei...”.

B. Zawal

Sprzedane zostało wszystko

Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe przeznaczyło w ograniczonym przetargu internetowym i systemowych aukcjach internetowych do sprzedaży na II półroczu 2011 roku 13 878,4 tys. m³ drewna. Sprzedane zostało 99,8% zaoferowanego przez lasy drewna. Nadleśnictwo Jarocin zaoferowało do sprzedaży 37,8 tys. m³ drewna i sprzedało 100% swojej oferty.

Tekst: Tatiana Krawczyk-Wojtkowiak

PUSZCZE POLSKI

Zielone płuca Mazowsza - PUSZCZA BIAŁA

Puszcza Biała to obszar o powierzchni 60 tys. ha, rozciągający się wzdłuż widel rzek Narwii i Bugu. Leży pomiędzy miejscowościami Pułtusk, Ostrowią Mazowiecką, Brokiem, Małkonią, Porządem oraz Wyszkiem. Bug jest czwartą co do wielkości rzeką Polski (nadą o nieregulowanym korcyie). Teren Puszczy Białej leży w granicach trzech Nadleśnictw: Ostrów Mazowiecka, Wyszki i Pułtusk.

Dziadkowskie lub dziadowskie błoto; hmm co ma wspólnego z puszczą? Ano może mieć, ponieważ jej nazwa wywodzi się najprawdopodobniej od tak zwanego piasku, dodam białego, jaki można tam spotkać - to jest jedna z teorii. Inna mówi o porastającej zabagnione tereny puszczańskie roślinie - welniane pochwoy - zwanej przez miejscową ludność „bielą” - stąd możliwe drugie określenie nazwy obszaru. Biel to również nazwa jednego z leśnictw tegoż regionu. Przed rozbiorem lasy puszczy wchodziły w skład dóbr Biskupów Płockich i stąd inna jej nazwa - Biskupszczyzna lub Puszcza Biskupia.

Skąd tyle lasów zachowało się na tych terenach. W XVII w., dla zwiększenia liczby ludności po zniszczeniach wojennych i zarazach, biskupi płocki sprowadzili osadników z terenów Puszczy Zielonej (okolice Myszynia i Łomży). Ci zasiedlali dowolne miejsca, a że gleby były dość ubogie, większość z nich nie prowadziła roli, co zmniejszyło ilość karczowanych pod uprawy polań leśnych. Osiedleńcy zajmowali się głównie myślistwem, przemysłem smolarskim, bartnictwem i przemysłem rudnickim (z rudy darniowej wytapiano ostatecznie żelazo).

Na terenie puszczy do dziś zachowały się tradycje bartnicze. Tu ustanowiono przez króla Zygmunta III Wazę prawo bartne dające jej przodownikom pewne przywileje, np. zwalniające z „gajenia” czyli otrzymywania zezwolenia od straży leśnej na każdorazowe wejście na teren puszczy. Każdy z pszczelarzy miał przydzielone 60 pni, na których prowadził swoją gospodarkę. Dodam, że drzewa były specjalnie znakowane przez jej właścicieli. Chyba każdy z nas zna wyśmienity miód Kurpiowski- zarejestrowany obecnie przez UE jako produkt regionalny - i dobrze. Warto zaznaczyć, że Kurpiowsko-Mazowiecki Związek Pszczelarzy otrzymał w 2011 roku nagrodę Kurpika za krzewienie kultury kurpiowskiej.

Osadników Puszczy Białej nazywano Puszczanami, a z powodu obuwia plecionego z łyka lipowego Kurpiami (Kurpsiami). Kurpie Biali wytworzyli

odrębną etnograficznie kulturę, którą charakteryzowało ciekawe budownictwo, własny strój, rodzaj haftu oraz wzory wycinanek - „lalki” i „zielka” (postacie i wzory roślinne). Sztuka ludowa to również bogate zdobnictwo. Charakterystyczne dla tego drewniane domy były usytuowane do drogi szczytem zakończonym śparogiem. Okna były konieczne zdobione rzeźbionymi gzymsami tzw. korunami. W architekturze kurpiowskiej bardzo silnie ujawnia się ścisły związek zabudowy mieszkalnej z otoczeniem. Dom, zagroda i całe osiedle wraz z polami i lasami tworzy niepodzielną całość dając wrażenie wszechogarniającej harmonii.

Po trzecim rozbiórce Polski wygląd terenów puszczańskich zmieniał się. Było to spowodowane niewątpliwie intensywnym handlem drzewnym, głównie w okolicy Broku nad Bugiem, gdzie

wygodnie splawiano surowiec. Swoje piętno odcisnęła również żelazna kolej Warszawsko-Petersburska przechodząca przez pobliskie miejscowości, dająca źródło zarobku handlarzom drewna. Po pokoju w Tylży (1807 r.) ziemie te przeszły pod władanie Księstwa Warszawskiego, a po Kongresie Wiedeńskim (1815 r.) Królestwa Kongresowego. Opowiadając o historii Puszczy Białej nie sposób pominąć postać Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiiego - twórcy ergonomii, wybitnego przyrodnika, pedagoga, a przede wszystkim założyciela pierwszej szkoły leśnej na ziemiach polskich w Feliksowie koło Broku. Wojciech Bogumił Jastrzębowski w 1860 roku został powołany na Komisarza Leśnego w Łomżyńskim z zadaniem zalesienia pustek i wydm oraz do kształtowania kadr leśnych. 5 września 1861 r. na mocy Instrukcji Komisji

Rządowej Przychodów i Skarbu Królestwa Polskiego utworzono Zakład Praktyki Leśnej w Feliksowie, który był pierwszą, niestety krótko działającą, nowoczesną szkołą na ziemiach polskich kształcąca leśników - zlikwidowana na polecenie cara. Jedyny ślad, jaki pozostał to kamień w pobliskim lesie, upamiętniający tragiczne losy powstańców styczniowych z Feliksowa. W 2004 roku staraniem ostrowskich leśników w Broku stanął obelisk upamiętniający profesora Jastrzębowskiiego, a w 2005 roku dzięki współpracy z samorządami powstała również Trasa Rowerowa im. Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiiego wiodąca z Ostrowi do Broku. W latach 1921-1931 około 50% całego obszaru Puszczy Białej zajmowały pola uprawne i łąki. Okres II wojny światowej to kolejny czas rabunkowego pozyskania drewna przez okupanta - wycinano 3-

trasie wędrówek można też zaobserwować wilka, losie oraz wydry. Na terenie Nadleśnictwa Pułtusk znajduje się 5 rezerwatów przyrody, których celem jest ochrona ostoi gatunków ptaków i zachowanie starodrzewia sosnowego.

Dla chcących aktywnie spędzić czas na łonie przyrody mamy również miłe informacje, gdyż przez lasy Puszczy Białej wiedzie kilkanaście ciekawych tras rowerowych i szlaków turystycznych. Nadleśnictwo Pułtusk przygotowało m.in.: „Szlak Wielkiej Przygody” czerwony - wiodący przez Pułtusk - Popławę - rezerwat „Wielgolas” - Obyte - Sadykierz do wsi Komorowo; „Szlak Borów Nadnarwiańskich” żółty - Pułtusk ul. Bartodziejska przy siedzibie nadleśnictwa do brzegu lasu - obok rezerwatu „Popławy” - koniec szlaku na przystanku autobusowym we wsi Zatory; zielony - Pułtusk - Ponikiew - Szygówek - Gnojno; oraz niebieski - wiodący przez Popow Kościelne - obok rezerwatu „Stawinoga” - Drwały - Pniewo i ostatecznie Wielatki Polwark. W Nadleśnictwie Wyszki skorzystamy z czerwonego „Szłaku Puszczy Białej”, niebieskiego „Szłaku Doliny Nadwarciańskiej”, dalej wiodącego przez mateczniki puszczańskie szlaku w oznakowaniu zielonym oraz żółtego tzw. „Szłaku leśników”.

Planując pobyt w Puszczy Białej trzeba koniecznie odwiedzić Brok i znajdujący się tam kościół pw. św. Andrzeja Apostoła z XV w., z którym związana jest legenda o brokowskiej kości mającej długość 30 cali. Do miejsc wartych odwiedzenia warto zaliczyć również ruiny zamku biskupów płockich położone nad malowniczym Bugiem. Na koneserów mrożonych słodkości czekają lody, wyrabiane wg niezmiennionej od 40 lat receptury. Koniecznie musimy wpisać w plan zwiedzania ciekawą drewnianą kapliczkę położoną nad stawami w Nowej Osuchowej - gdzie miały być objawienia maryjne i do dziś miejsce to słynie z cudów. Tych ciekawych zakątków Puszczy Białej jest o wiele więcej, wystarczy przyjechać i odkryć je na nowo, każdy na swoją miarę, do czego wszystkich Państwa zachęcamy.

Przygotował: Jakub Wojdecki

Źródło:

Portal poświęcony terenom Puszczy Białej: <http://www.puszczabiala.pl/>
Dane uzyskane od Kurpiowsko-Mazowieckiego Związku Pszczelarskiego.
Program Ochrony Przyrody n-ctwa. Wydawnictwo „Brok i Puszcza Biała” Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecki Materiały dostarczyła Karolina Barc, Ostrów Mazowiecka - za co serdecznie dziękujemy.

W telegraficznym skrócie

Z KRAJU

Warsztaty edukacyjne dla nauczycieli

Wzorem ubiegłego roku, Nadleśnictwo Jarocin przy współpracy z ODN oddział w Kaliszu organizuje w II półroczu b.r. warsztaty dla nauczycieli chcących poznać bliżej ofertę OEL w Czeszewie. Wszystkich chętnych prosimy o śledzenie informacji prasowych na łamach „WzL” oraz do odwiedzania strony <http://jarocin.poznan.lasy.gov.pl> (patrz zakładka Aktualności). Tam znajdziecie wszystkie niezbędne informacje oraz kartę uczestnictwa, która już wkrótce do pobrania. Zapraszamy.

Winda w budynku nadleśnictwa

Obecnie trwają prace adaptacji wejścia głównego oraz holu w budynku nadleśnictwa związane z wyposażeniem siedziby w infrastrukturę ułatwiającą poruszanie się osób niepełnosprawnych. Na piętro budynku będzie można wjeżdżać windą, a wejście po schodach od frontu umożliwi automatyczny mini podnośnik-winda.

O postępie prac będziemy Państwa informować.

Puszkki za cenę złota

W akcji ekologicznej zbierania puszek zorganizowanej przez ZGO w Jarocinie wzięli udział uczniowie z pięciu szkół. Najlepszy okazał się Michał Raczkowski z Wilkowyi gromadząc aż 86,0 kg surowca. Wyróżnionym gratulujemy (Japi 12, 36/2011).

Najlepsi

Tygodnik „Polityka” opublikował listę 500 największych przedsiębiorstw 2010 r. - Lasy Państwowe znalazły się na 28. miejscu z przychodem 6,31 mld zł i 23. miejscu wśród firm o najwyższym zysku. Pełna lista na stronie tygodnika - zobacz (Las Polski 11/2011).

Zmiany w Parkach Narodowych

Ciemna chmura zawisła nad PN, przyczyną jest likwidacja gospodarstw pomocniczych. Gospodarstwa te wypracowywały pieniądze na działalność statutową parku, których zawsze i tak było mało. Teraz została tylko dotacja z budżetu. Budżetowa miseria grozi funkcjonowaniu parków. Walny Zjazd Delegatów Krakowskiej Sekcji Pracowników PN NSZZ „Solidarność” złożył wotum nieufności wobec ministra Środowiska,

a inny - „Budowlani” krytykuje szefa resortu w liście do D. Tuska (Las Polski 11/2011).

Świadomi zagrożenia - kampania LP

Co roku w Polsce lasy płoną 10.000 razy. Prawie wszystkie pożary powodują ludzie. Tylko my możemy temu zapobiec. Społeczna kampania informacyjno-edukacyjna, zainicjowana przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych, ma za zadanie ograniczyć dramatyczną skalę tego problemu i doprowadzić do zmniejszenia liczby pożarów lasów o jedną trzecią. Kampania ruszyła 15 czerwca (www.lasy.gov.pl).

Czas usiąść i policzyć metraż

19 czerwca, podczas XVII Dni Radomska, odślonięto budowaną przez ponad miesiąc niezwykłą ławkę. Licząca sobie 94 metry długości konstrukcja zbudowana jest z 58 modułów. Na jej powstanie zużyto 10 m³ drewna jesionowego. Oczywiście, że ławka radomska jest obecnie najdłuższą ławką w Polsce (drewno-news).

Surowe ramie prawa

Od 3 do 5 lat pozbawienia wolności dla osób (przede wszystkim przedsiębiorców) zanieczyszczających wodę,

powietrze czy glebę. Takie same kary dla osób handlujących lub posiadających bez zezwolenia chronione gatunki zwierząt. W wyjątkowych okolicznościach kara wzrośnie do 10 lat. To założenia znowelizowanego kodeksu karnego, który zmienia również przepisy o ochronie przyrody. Wszedł w życie 10 czerwca b.r. O tym, jak surowe jest prawo, przekonał się skazany w cieszyńskim Sądzie Rejonowym, który został pozbawiony wolności na 4 miesiące w zawieszeniu na 3 lata - UMYŚLNIE najechał 2 - krotnie jeża, zabijając zwierzę. Oskarżony poniesie również koszty postępowania sądowego (Las Polski 11-12/2011).

SGGW - Studia podyplomowe

Wydział Leśny Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie informuje o uruchomieniu w roku akademickim 2011/2012 dwusemestralnych Studiów Podyplomowych w zakresie: „Zrównoważonego użytkowania obszarów leśnych w rozwoju regionalnym”. Więcej na <http://wl.sggw.waw.pl/units/zuolwrr>

Wielki program małej retencji

Lasy Państwowe muszą do końca 2014 r. rozliczyć koszty związane z budową 3.300 obiektów, które

umożliwią zretencjonowanie 31 mln m sześć. wody. Tak zakłada program tzw. małej retencji na terenach nizinnych, realizowany w ramach programu operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Czy się powiedzie? Problemy z dopełnieniem formalnych procedur pokazują, że nie będzie to łatwe zadanie (www.lasy.gov.pl).

Dni Lasu w Gołuchowie

16 czerwca w Ośrodku Kultury Leśnej w Gołuchowie gościli leśnicy z całej Polski. Wręczono medale i wyróżnienia. Wypowiedziano krzepiące deklaracje. Można rzeczywiście świętować bo sytuacja (w szczególności finansowa) jest bardzo dobra. Są pieniądze na remonty dróg, rowów i przepustów. Można nadrobić zaległości (OKL Gołuchów).

Szwecja - mniej obcokrajowców przy zbiorze jagód

Władze tego państwa wprowadziły nowe, bardziej rygorystyczne przepisy dot. zatrudniania cudzoziemców przy zbieraniu jagód. W tym roku koncesje na pośrednictwo otrzymało tylko 6 firm, które mogą zatrudnić 4.500 zagranicznych pracowników (w ub.r. w Szwecji pracowało przy zbiorze jagód 9.000 cudzoziemców). Nowe przepisy mają wykluczyć nieuczciwych pośredników, którzy sprzedawali głównie pracownikom z krajów Południowo-Wschodniej Azji (Wietnam, Filipiny, Maledaży) (drewno-news).

Nauka o lesie w las nie poszła... ale z lasu czerpała

Praca z mapą to dla nas pestka

W sobotę 18 czerwca z okazji Międzynarodowego Roku Lasów 2011 zorganizowany został przez Szkołę Podstawową w Wojciechowie „Gminny Marsz na Orientację” połączony z wycieczką przyrodniczą.

W treści ekologiczne projektu zostały wplecione informacje historyczne. Dzieci poznały m.in. dzieje pierwszego patrona ekologii - świętego Franciszka z Asyżu. Celem spotkania było ćwiczenie logicznego myślenia i łączenia ze sobą zdobytych wiadomości. W związku z Rokiem Czesława Miłosza, wycieczkę zorganizowano w setną rocznicę urodzin poety. Dzieciom towarzyszyło poetyckie przesłanie z wiersza Miłosza „Wyprawa do lasu”: „*Drzewa ogromne, że nie widać szczytu, Słońce zachodząc różowo się pali*”

Na każdym drzewie jakby na świeczniku, A ludzie idą ścieżką, tacy mali. Zadrzimy głowy, weźmy się za ręce, Żeby nie zgubić się w trawach jak w borze...

W terenie trzeba było wykazać się wiedzą z zakresu topografii terenu (praca z mapą, określanie azymutów), umiejętnościami literackimi w przygotowywaniu materiału prasowego do szkolnej gazetki oraz sprawdzenia praktycznej wiedzy o lesie. W punktach kontrolnych należało rozpoznać głosy ptaków, gatunki porastających tam drzew. Wyprawa do lasu to również zadania matematyczne, które odkrywały kolejne hasła związane z ekologią. Wszystkie zbierane podczas wędrówki hasła ostatecznie trafiły na planszę. Teraz już wszystko było jasne! Zbudowane

wany plakat obrazował drzewo z pozostałymi elementami stanowiącymi wspólnie logo Międzynarodowego Roku Lasów. Pod koniec marszu na skraju lasu na wszystkich uczestników czekał słodki poczęstunek.

W wyprawie wzięli udział uczniowie ze szkoły podstawowej w Wojciechowie, Goli oraz Cerkwicy. To była impreza na najwyższym poziomie merytorycznym. Wszystkim osobom (w szczególności p. Robertowi Majce oraz paniom Lilianie Niewdanej, Izabeli Czaji oraz Agnieszce Płończak) bez których to wydarzenie nie odbyłoby się - pragniemy serdecznie pogratulować. Pogoda na szczęście dopisała, a organizatorzy już dziś planują kolejne edycje tego typu imprez, kiedy uczniowie wrócą do szkolnych ławek.

Przygotowali:
Agnieszka Płończak, Jakub Wojdecki

Zmiany w Nadleśnictwie Jarocin

Nadleśnictwo Jarocin od 1972 roku podzielone jest na obręby leśne: Czeszewo, Jarocin i Kłęka. Obręby leśne podzielone są na leśnictwa. Z dniem 30 czerwca 2011 roku na podstawie zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych przeprowadzono zmiany zasięgu terytorialnego obrębów leśnych, a w konsekwencji zlikwidowano

dwa leśnictwa, dokonano nowego podziału terytorialnego i zmieniono zasięg poszczególnych leśnictw. Aktualny zasięg leśnictw przedstawia załączona mapa, a kontakt z właściwym terenowo leśnictwem ułatwią dane teleadresowe.

Tekst:
Mariusz Trawiński
Dane adresowe:
Tatiana Krawczyk-Wojtkowiak

OBRĘB	LEŚNICTWO	IMIĘ NAZWISKO FUNKCJA	KONTAKT
CZESZEWO	CZESZEWO/ OEL ul. Szkolna 29 62-322 Orzechowo	L-czy Maciej Trzebniak	606 759 222
		P-czy Hubert Przybylski	606 759 234
		Edukator Marek Dobroczyński	602 361 574
	ROZMARYNÓW ul. Kościelna 16 63-210 Żerków	L-czy Jacek Gola	606 759 223
		P-czy Zdzisław Grzebyszak	606 759 250
	SARNICE Sarnice 1 62-320 Miłosław	L-czy Wiktor Filipiak	606 759 224
		P-czy Tadeusz Śremski	602 759 828
		P-czy Roman Piotrowski	606 759 221
	SPŁAWIK Spławik 1 62-320 Miłosław	L-czy Zenon Marciniak	606 759 225
		P-czy Piotr Narolski	606 759 233
JAROCIN	CIELCZA Cielcza, ul. Poznańska 1 63-200 Jarocin	L-czy Rafał Biernacik	602 759 268
		P-czy Michał Grygiel	606 759 238
	GÓRA Parzęczew 44 63-231 Góra	L-czy Marek Pawlak	606 759 229
		P-czy Marek Tomczak	606 759 216
	POTARZYCA Potarzyca, ul. Słowikowa 6, 63-200 Jarocin	L-czy Jerzy Tomczak	606 759 231
		P-czy Jerzy Kozal	606 759 230
	RACENDÓW Racendów 45 63-220 Kotlin	L-czy Eugeniusz Klimpel	606 759 232
		P-czy Wacław Tomaszewski	606 915 116
	TARCE Tarce 9A 63-200 Jarocin	L-czy Jerzy Żakowski	602 759 328
		P-czy Janusz Pietrowiak	602 654 236
	TUMIDAJ ul. Piaskowa 15 63-230 Witaszyce	L-czy Wiesław Krawczyk	606 759 235
		P-czy Janusz Latusek	602 759 056
KŁĘKA	BOGUSZYN Świątobierz 15A 63-040 Nowe Miasto	L-czy Tomasz Daszczyk	606 759 242
		P-czy Marek Łuczak	606 759 246
		P-czy Andrzej Antowski	784 058 334
	LUBONIECZEK Lubonieczech 59 63-020 Zaniemyśl	L-czy Krzysztof Baczyński	606 759 228
		P-czy Jacek Czerniejewski	606 759 244
	MAŁOSZKI Murzynowo Leśne, ul. Dębowa 9 63-023 Sulęcinek	L-czy Krzysztof Sroka	606 759 240
		P-czy Maciej Becela	602 759 036
	MURZYNÓWKO Murzynówko 9 63-023 Sulęcinek	L-czy Rafał Musiolowski	606 759 241
		P-czy Hubert Czerniejewski	602 654 421
	RADLINIEC Kłęka 18C 63-040 Nowe Miasto nad Wartą	L-czy Marek Mroziński	606 759 239
		P-czy Sławomir Idczak	606 759 243

Turyści - teraz łatwiej traficie do celu

W dniu 27 czerwca w samym centrum miasta w czytelnicy pod Ratuszem nastąpiło otwarcie Jarocińskiego Centrum Informacji o Regionie.

Teraz w jednym miejscu mieszkańcy, turyści oraz goście spoza regionu będą mogli nabyć przewodniki, mapy turystyczne wydawane przez różne

instytucje i stowarzyszenia naszego regionu, także lokalne gadżety. Wśród oferowanych wydawnictw jest też nasz leśny ślad. W najnowszym przewodniku „Jarocin i okolice” znajdują Państwo również ścieżki edukacyjno-przyrodnicze po Żerkowsko-Czeszewskim Parku Krajobrazowym. Nabyć

można także nasze wydawnictwa - album fotograficzny, film o uroczysku Warta i przewodnik po ścieżkach edukacyjnych - wszystkie dotyczące uroczyska „Czeszewski Las”. Teraz już nie pominiecie Państwo ciekawych, czasem ukrytych „skarbów” Ziemi Jarocińskiej. Pracownicy centrum

(62-747-30-63) pozostają do Państwa dyspozycji w każdy poniedziałek w godzinach od 10.00 do 18.00 oraz od wtorku do piątku w godz. od 8.00 do 16.00. Dla spóźnionych centrum otwarte również w weekendowe soboty od godz. 9.00 do 13.00. My także zapraszamy.

Przygotował: Jakub Wojdecki

W telegraficznym skrócie

► Para buch, koła w ruch...

W maju spółka PKP Cargo przewiozła 11,75 mln ton towarów. Drewno stanowi po węglu i cemente największą grupę towarową w portfolio spółki. Chociaż nie podano, ile drewna przewieziono w maju, to ujawniono, że majowe przewozy drewna były o +20,4% wyższe od przewozów w maju 2010 roku. Zapewne tak dynamiczny wzrost przewozu drewna koleją to efekt majowych protestów drogowych przewoźników drewna (drewno-news).

► Młodzież w lasach - finał

Wyłoniono zwycięzców krajowego etapu europejskiego konkursu wiedzy o lesie Young People in European Forests (Młodzież w Lasach Europy). Pierwszą nagrodę zdobyła drużyna z zespołu szkół w Puławach. We wrześniu będzie reprezentować Polskę podczas międzynarodowego finału. Organizatorem akcji jest Towarzystwo Przyjaciół Lasu, we współpracy z Lasami Państwowymi. W zmaganiach uczestniczą dwu- lub trzyosobowe zespoły uczniów, wspólnie rozwiązujących test z wiedzy o lasach Europy. W Polsce do konkursu zgłosiło się 620 szkół (www.lasy.gov.pl).

► Złot leśników na motorach

W weekend 17-19 czerwca Nadleśnictwa Giżycko gościło 43 błyszczące niklem i lakierem stalowe, dwukołowe rumaki. Ich przyjazd związany był z VII Ogólnopolskim Złotem Leśników-Motocyklistów, zorganizowanym przez Stowarzyszenie Motocyklistów „Leśna Jazda” (www.lasy.gov.pl).

► Wybuchy pożarów - podejrzany zatrzymany

Aż w 38 miejscach podłożył ogień podpalacz, który w niedzielne popołudnie grasował w lasach w okolicach Walcza. W akcji gaśniczej brali udział leśnicy, samoloty gaśnicze z rdLP w Pile, Szczecinie i Szczecinku. Z łądu wspomagały je 22 jednostki straży pożarnej, policjanci oraz miejscowa ludność. Według wstępnych szacunków spłonęły 4 hektary lasu na odcinku długości 3 kilometrów. Jeszcze w nocy pies policyjny doprowadził policjantów do mężczyzny, który został zatrzymany w charakterze podejrzanego o podpalenia (drewno-news).

► Zielony kandydat na Mistrza Mowy Polskiej

Jednym z 12 nominowanych w konkursie na Mistrza Mowy Polskiej jest Adrian Wiśniowski, leśnik z Nadleśnictwa Cisna, wielokrotnie laureat konkursów krasomówczych. To pierwszy w historii leśnik pretendujący do

tego prestiżowego tytułu. 13 maja na Zamku Królewskim w Warszawie wręczono nominacje do XI edycji konkursu (www.lasy.gov.pl).

ZE ŚWIATA

► Kłęski pożarów

Po katastrofalnych pożarach lasów w 2010 roku w Rosji ten rok może przynieść jeszcze większe straty. Od początku roku do 25 czerwca spłonęło w Rosji 4.000.000 ha lasów. Dla porównania jest to obszar ok. 1/8 terytorium naszego kraju. Takie dane podała organizacja Greenpeace, chociaż władze Rosji uważają, że w tym roku spłonęło do tej pory „tylko” 0,85 mln ha, czekamy zatem za dokładniejszymi danymi po oszacowaniu strat. Natomiast inne państwo Portugalia walczy nadal z pożarami lasów, które pustoszą centrum kraju w okolicy miasta Coimbra. W ubiegłym roku w Portugalii spłonęło ponad 118 000 ha lasów. Były to największe wówczas pożary lasów w historii tego kraju (drewno-news).

► Pellety

W ciągu dwóch lat eksport pellet z Ameryki Północnej do Europy uległ podwojeniu. Największym odbiorcą pellet zza oceanu w 2010 roku były: Holandia (800 000 ton),

Wielka Brytania (530 000 ton) oraz Belgia, Szwecja i Dania (drewno-news).

► Olimpijskie drewno znaczy złoto

W przyszłym roku (2012) Letnie Igrzyska Olimpijskie odbędą się w Londynie. Cały czas trwają szeroko zakrojone prace budowlane przy wznoszeniu obiektów olimpijskich. Z początkiem lipca zakończono prace na dachu nad torowiskiem. Do stalowej konstrukcji dachu podczepiono od wewnątrz, aż 10.000 płyt wykonanych z drewna brzoźowego. Następnie na zewnętrzną jego stronę trafią płyty wykonane z drewna cedrowego. Miejmy nadzieję, że wzniesiona konstrukcja będzie służyć i cieszyć oko na długie lata, no i będzie świadkiem kolejnych złotych medali dla polskich reprezentacji (drewno-news).

► Nowe stowarzyszenie

W Skandynawii powstało stowarzyszenie promujące sposoby zabezpieczania drewna przed żywiołem, jakim jest ogień. NBT (Nordic Fire Protected Wood) chce wobec zwiększającego się udziału drewna i wyrobów drewnopochodnych w budownictwie służyć informacją o sposobach zabezpieczenia surowca przed ogniem. Do stowarzyszenia należy obecnie 35 producentów ze Skandynawii (drewno-news).

► Wysokie odszkodowanie

Brytyjski sąd przyznał ponad 600.000 funtów odszkodowania wdowie, której mąż zmarł na raka dróg oddechowych. Trzydzieści lat pracował przy obróbce drewna liściastego. Sąd wysłuchał opinii biegłych, którzy przedstawili dane dot. chorób nowotworowych osób zatrudnionych w przemyśle drzewnym. Wg tych danych szczególnie niebezpieczne są dla zdrowia pyły powstające przy obróbce drzew liściastych. Ryzyko choroby nowotworowej jest u takich pracowników aż 70-cio, krotnie wyższe. Za bardzo rakotwórcze uważa się pyły powstające podczas obróbki drewna dębowego (drewno-news).

► Chiński bubeł

Producenci sklejk na Filipinach zrzeszeni w Wood Processors Association (PWPA) zwrócili się do rządu w sprawie pilnego powstrzymania nielegalnego importu sklejk z Chin. Wg ocen PWPA co miesiąc do Filipin nielegalnie trafia około 500 kontenerów ze sklejką z Chin o wartości 1,5 mln \$. Chińscy producenci oprócz zarobku na przemyśle sklejk, pozbawiają się sklejk o wysokiej zawartości formaldehydu. Sklejka taka nie jest dopuszczona do obrotu międzynarodowego, ale ma dopuszczenie na wewnętrzny rynek w Chinach (drewno-news).

Zestawił: Jakub Wojdecki

CHOROBY PRZENOSZONE PRZEZ KLESZCZE CZ. 2 - BY WIEDZIEĆ WIĘCEJ

Choroby przenoszone przez kleszcze

Borelioza z Lyme

Borelioza jest przewlekłą chorobą bakteryjną. Dzielimy ją najczęściej na fazę wczesną i późną. Wywołują ją krętki przenoszone przez wszystkie postaci kleszczy, dlatego bywa również nazywana krętkowicą kleszczową. W Europie występują trzy groźne dla człowieka gatunki: najpopularniejsza w Polsce B. burgdorferi oraz pozostałe B. garinii i B. afzelii. Do zakażenia dochodzi w czasie ukłucia. Pasożyt wprowadza bezpośrednio w ciało żywiciela element aparatu gryząco-ssącego, a wówczas w określonym czasie, jeżeli był nosicielem, przenosi bakterię do krwiobiegu. Ślina zawiera substancję zmniejszającą odczucie tkwiącego w skórze organizmu obcego oraz substancję zmniejszającą krzepliwość krwi. Aby doszło do zakażenia, kleszcz nosiciel musi żerować na swym żywicielu ok. 24 godzin, po których niebezpieczeństwo zakażenia jest już bardzo wysokie. Najwcześniejszym i najczęstszym objawem tej fazy boreliozy jest tzw. „rumień wędrujący”. Będzie przypominał swym wyglądem czerwoną plamkę w miejscu ukłucia. Zaczzerwienione miejsce może w następnych dniach powiększać swoją średnicę z kilku do kilkunastu cm. Możecie wówczas poczuć dyskomfort w postaci swędzi i pieczenia. Niekiedy objawy mają charakter ogólnoustrojowy w postaci gorączki, uczucie zmęczenia, bólu głowy, mięśni i stawów oraz powiększeniu węzłów chłonnych. Dlatego należy pamiętać o sytuacji, kiedy dostrzeżemy takie objawy potwierdzone czerwonym rumieniem - najlepiej będzie jak możliwie szybko skontaktujemy się z lekarzem pierwszego kontaktu. Dlaczego? Ponieważ na tym etapie leczenie odpowiednim antybiotykiem może doprowadzić do całkowitego wyleczenia. Nieleczona staje się przewlekła i grozi licznymi powikłaniami w jej następstwie. Jakimi? Możemy mieć do czynienia z zapaleniem mięśnia sercowego i nerwów czaszkowych, a także zapaleniem opon mózgowo-rdzeniowych oraz zmianami skórными. Jest to szczególnie niebezpieczne dla kobiet w ciąży.

Wirusowe zapalenie mózgu

Kleszczowe wirusowe zapalenie mózgu, w skrócie KZM, jest chorobą o ostrym, dwufazowym przebiegu, wywołaną przez wirusa z rodziny Flaviviridae. Jest najgroźniejszą chorobą wirusową przenoszoną przez kleszcze powodującą zapalenie opon

mózgowo-rdzeniowych i mózgu. Do zakażenia może też dojść podczas spożywania niepasteryzowanego mleka lub jego przetworów, w których może znajdować się wirus kleszczowego zapalenia mózgu. Groźny jest fakt, że u części zakażonych, choroba może przebiegać łagodnie. Wówczas tylko badanie krwi może potwierdzić jej obecność. Współczesna medycyna jeszcze nie zna skutecznego leczenia przyczynowego tej choroby. Jak wygląda jej przebieg? W początkowym okresie (I faza) choroba przypomina znaną większości tradycyjną grypę, a z nią gorączkę, złe samopoczucie z nudnościami, bóle głowy, mięśni i stawów. Po kilku dniach objawy te pozornie ustępują, by w odstępie kolejnych kilku dni powrócić (II faza) ze znacznie groźniejszymi dolegliwościami. Wówczas nawracają już ostre gorączkowe bóle głowy powiązane z jej zawrotami (czasem utratą świadomości i utratą przytomności). Może występować odczucie sztywności karku, niedowład kończyn i porażenie nerwów oraz drgawki. Spowodowane jest to już istniejącym stanem zapalnym w płynie mózgowo-rdzeniowym. Kiedy dojdzie do zakażenia ośrodkowego układu nerwowego, nie jest możliwe leczenie przyczynowe, a jedynie łagodzenie objawów. W jednym do dwóch procent przypadków,

kleszczowe zapalenie mózgu kończy się śmiercią. Szczepienie polega na domięśniowym wstrzyknięciu dwóch dawek szczepionki w odstępie 1-3 miesięcy, które zapewniają ochronę na około 1 rok. Trzecią dawkę wstrzykuje się po 9-12 miesiącach po dawce drugiej by przedłużyć ochronę na kolejne 3 lata. W sytuacjach wyjątkowych po rozeznaniu lekarz może zastosować terapię przyspieszoną. Wówczas do uzyskania ochronnego miana przeciwciał dochodzi już po trzech - czterech tygodniach od zaszczepienia. W razie potrzeby długotrwałego podtrzymania odporności szczepienie trzeba powtarzać przyjmując, co 3 lata pojedynczą dawkę przypominającą.

Jak diagnozować boreliozę?

Przez wiele lat w Polsce nie było metody, która w jednoznaczny sposób opisywałaby metodykę prowadzenia diagnozy. Polskie laboratoria dysponowały różnymi dającymi ostatecznie niespójne względem siebie odmienne wyniki. W sierpniu 1995 r. Center of Disease Controll and Prevention, Atlanta (DCD) wydało rekomendacje dotyczące diagnostyki boreliozy, które ostatecznie zostały zaktualizowane przez Polskie Towarzystwo Epidemiologów i Lekarzy Chorób

Zakaźnych (PTEiLCZ). Metodyka jest dwuetapowa. W pierwszym cyklu wykonana jest bardzo czuła i dokładna analiza w teście ELISA. Wynik ujemny jest uznawany za ostateczny, natomiast dodatni za wątpliwy. Ten ostatni potwierdzamy w testach Western-blot ze względu na podwyższoną czułość poprzedniego testu. Postaram się zobrazować to prosto. W teście ELISA analizie poddawane są białka obecne na powierzchni bakterii (w tym powodującej boreliozę), przeciw którym wytwarzane są przez organizm przeciwciała. Jeżeli wynik jest dodatni, oznacza to, że w organizmie wytwarzane są przeciwciała niekoniecznie skierowane przeciwko jednemu antygenowi (bakterii powodującej ww. chorobę), lecz może być przeciwko kilku innym. W kolejnym teście Western-blot potwierdzone jest stanowisko, czy przeciwciała są swoiste dla Borrelia, czy nieswoiste wytwarzane na skutek innych infekcji organizmu. Zdaję sobie sprawę, że metodyka jest nieco zawiła, ale jak w przypadku sita ma za zadanie rozdzielić poszczególne czynniki dające złudzenie podobnych do siebie i tym samym uczynić analizę możliwie najbardziej wiarygodną.

Szanowni Państwo ważne jest, by zaznaczyć, że wynik badania laboratoryjnego jest bardzo ważnym narzędziem

w rękę lekarza w postawieniu prawidłowej diagnozy. Ale nie można zapominać o tym, że powinien być zawsze analizowany razem z obrazem klinicznym pacjenta. Diagnozy nie wystawia się nigdy na podstawie samych badań laboratoryjnych.

Na koniec dosłownie krótko już tylko o metodzie diagnostycznej budzącej wiele dyskusji występującej pod nazwą PCR. Metoda działa na zasadzie powielenia dowolnej sekwencji DNA np. bakteryjnej lub wirusowej. Tylko że z przeprowadzonych badań wynikało, iż pobrane do kontroli próbki krwi dały jej wykrywalność u zaledwie 3% (więc niską) grupy dużego ryzyka - w tym leśników. Nasuwa się więc wniosek, że krew nie jest naturalnym miejscem bytowania Borrelia w organizmie i może występować również w płynie rdzeniowo-mózgowym lub mazi stawowej.

Ten dość poważny artykuł chciałbym zakończyć nietypowo i optymistycznie humorem, przytaczając może znany Państwu dowcip jednego z kabaretów o kleszczu: „Czym się różni dziewczyna z miasta od dziewczyny ze wsi? Tym, że dziewczyna z miasta ma w pępku kolczyk, a dziewczyna ze wsi - kleszcza”.

Przygotował: Jakub Wojdecki
 Info. zaczerpnięto z „Las Polski”
 nr 17/2009

Zwycięzcy wraz z członkami komisji

„Nocne z sowami rozmowy” w dzień

W dniu 30 maja w Gimnazjum im. Bohaterów Armii „Poznań” w Jaraczewie odbył się już po raz drugi Gminny Konkurs Ornitológiczny, w tym roku pod ciekawym hasłem „Nocne z Sowami Rozmowy”.

Koordinatorami konkursu były panie: Maria Grzegorska i Agnieszka Płórczak - nauczycielki gimnazjum w Jaraczewie. Konkurs był również kontynuacją wcześniejszych warsztatów pn.: „Tydzień liczenia sów” zrealizowanych przy współpracy przedstawicieli OTOP oraz Nadleśnictwa Jarocin. Głównym celem było zachęcanie dzieci i młodzieży do przeprowadzenia terenowych obserwacji przyrody oraz pogłębianie wiedzy z zakresu biologii i ochrony tych ptaków.

Do rywalizacji stanęły 4 drużyny ze szkół: Gola, Rusko, Wojciechowo oraz Jaraczewo. Uczniowie mieli okazję rozwiązać test wiedzy, krzyżówki oraz odgadnąć sówie odgłosy. Nad poprawnością i przebiegiem zmagania

bacznie czuwała komisja pod kierownictwem kol. Bartka Skrzypczaka (przedstawiciela OTOP). Różnice w końcowej klasyfikacji były niewielkie. Wszyscy uczestnicy ostatecznie otrzymali piękne upominki w formie książek.

Podsumowując: największą liczbę punktów zdobyła dziewczęca drużyna ze szkoły podstawowej w Wojciechowie (Joanna Góralczyk i Karolina Góralczyk). Na drugim miejscu podium stanęli drużyna z gimnazjum w Jaraczewie (Maja Jakrzewska i Mateusz Nawrocki). Trzecie miejsce przypadło przedstawicielkom gimnazjum w Rusku (Weronice Roszak i Katarzynie Giezek). Na ostatnim czwartym miejscu uplasowali się uczniowie ze szkoły podstawowej w Goli (Dawid Grześkowiak i Szymon Urbanowicz). Wszystkim gratulujemy i czekamy na kolejną trzecią edycję zmagania, już za rok!

Tekst: Agnieszka Płórczak i Jakub Wojdecki